

VERERING EN VEDANTA

Vraag: Welke rol speelt het vereren van beelden bij het bereiken van verlichting?

Swami Dayananda: 'Wat is een beeld van God? Wij zeggen dat de gehele schepping Īśvara is. Iedere vorm is Īśvara's vorm. Daarom kan ik Īśvara in iedere vorm aanroepen. In de traditie zijn bepaalde vormen aan ons doorgegeven, en daarom geven die vormen in onze geest de associatie met Īśvara. In deze tijd wordt veel geld uitgegeven om zo'n associatie te creëren. '7 o'clock' betekent scheermes en 'Lux' betekent zeep. Wat creëert zo'n associatie? De reclames in de media.

Generaties lang wordt Īśvara in bepaalde vormen vereerd en deze vormen zijn aan jou (een hindoe) doorgegeven. De traditie is niet pas gisteren begonnen. Zij gaat vele generaties terug – een enorm voordeel! Als ik Gaṇeśa zie, dan herken ik die vorm als Īśvara, niet als een vreemd wezen met een raar hoofd en een dikke buik. Ik herken de vorm als Īśvara. Dit is wat we 'traditie' noemen. Begrijp dat het een rijkdom is.

Om ervoor te zorgen dat we 'Lux' associëren met handzeep is heel veel publiciteit nodig. En ook langdurig, anders vergeten mensen het weer en dan betekent zeep voor hen 'Rexona' of 'Hamam'! Het vereren van beelden is aan ons doorgegeven van generatie op generatie. Zelfs atheïsten in India moeten eerst Gaṇeśa accepteren als God, om daarna te zeggen dat er geen God bestaat!

Wij hebben dit erfgoed gekregen en daarom roept het beeld de devotionele persoon in ons op, en dat is een geweldig erfgoed.

Niemand aanbidt het beeld; iedereen aanbidt Īśvara.

De beeldhouwers in Rajasthan maken marmeren beelden. Eén zo'n Rajasthaanse beeldhouwer had een beeld van Heer Śiva geleverd aan een tempel in Mumbai. Bepaalde delen van het beeld, zoals de oogleden, de lippen en de slang waren beschilderd door de beeldhouwer. Na vijf of zes jaar was de verf verweerd. De tempelmanager schreef de beeldhouwer aan om het beeld opnieuw te beschilderen. Weet je wat het antwoord van de beeldhouwer was?

Hij schreef terug: 'Realiseert u zich wel wat u van mij vraagt? Wie ben ik om Īśvara te beschilderen? Als u een nieuw beeld wilt, dan kan ik die maken en naar u opsturen, maar ik ga Īśvara niet beschilderen.' Waarom niet? Omdat de beeldhouwer een beeld creëert en niet Īśvara.

Weet je wat hij doet tijdens het inwijden van het beeld? Hij is ook aanwezig bij die dienst. Tot aan de inwijdingsceremonie is het beeld enkel een steen, niet Īśvara. Tijdens de inwijding voeren ze *prāṇa-pratiṣṭhā* uit, 'het schenken van leven aan het beeld', door middel van mantra, een *samskāra* (ceremonie). [...]

Ook al is het een stenen beeld, het wordt door middel van een ceremonie tot 'leven' gewekt en de laatste handeling van de beeldhouwer is het openen van de ogen. Hij heeft een fijne beitel en een hamer bij zich en zodra de rituelen zijn afgerond, opent hij de ogen van het beeld. Tot die tijd zijn de ogen bedekt. De beeldhouwer verwijdert een beetje steen dat de ogen bedekt. En dan is hij de eerste persoon die voor het 'beeld' buigt, dat voor hem nu geen beeld meer is. Tot die tijd was het enkel een steen, maar nu is het Īśvara, en het is Īśvara die hij vereert.

Voor het vereren van Īśvara heb je niet eens een steen nodig. Een steen is voor ons ook Īśvara, maar we hebben zelfs geen steen nodig; alleen *kurkuma*-poeder is genoeg. We maken er een homp van en zeggen dan:

asmin bimbe mahāgaṇapatim āvāhayāmi – 'Ik roep Gaṇapati (Gaṇeśa) aan in deze homp.'

Je hebt enkel water in een emmer (om mee te douchen) en dan zeg je:

gaṅge ca yamune devi godāvari sarasvati narmade sindhu kāveri jale'smin sannidhiṁ kuru – ‘O Gaṅgā, Yamunā, Godāvarī, Sarasvatī, Narmadā, Sindhu en Kāverī, mogen jullie allen aanwezig zijn in dit water.’

Op deze manier baden mensen elke dag in de Gaṅgā, Yamunā, etc. Ze hoeven niet naar de Gaṅgā of Yamunā zelf te gaan; lokaal water is voldoende. De houding maakt het verschil.

Wat zit er in die foto van je vader? Het is maar een zwart-witfoto, maar toch leg je daar een bloem neer. Waarom? Als een teken van respect aan je vader; niet aan het stuk papier. En zonder zulke uitdrukkingen van respect, vriendschap en liefde zal het leven leeg zijn. Zelfs de mensen die beeldenverering bekritisieren, vereren bepaalde boeken en plekken.

Mensen vereren Īśvara. Waarom vereren ze Īśvara? Vraag dát aan mij. Vraag me niet waarom mensen beelden vereren. Je vereert nooit het beeld, je vereert altijd Īśvara.

Welnu, waarom vereren we Īśvara voor verlichting? Om te weten dat Īśvara overal is. Totdat je dat begrijpt, moet je je ego in toom houden. Īśvara is feitelijk alles en dus wordt je ego verzwolgen door Īśvara. Maar je denkt dat je verschilt van Īśvara en daarom leg je een bloem bij de voeten van Īśvara en zo blijft je ego in toom.

Verering geeft *antaḥkaraṇa-suddhi*, zuiverheid van geest, wat we nodig hebben om te begrijpen dat Īśvara overal is. ‘Ik ben alles’ is verlichting. ‘Īśvara is overal’ of ‘ik ben alles’ zijn een en hetzelfde.

Verlichting is niet het elimineren van gedachten. Verlichting is het kennen van het feit dat ik het zelf ben dat alles is. Of dat Īśvara alles is en dat ik die Īśvara ben. Voor die kennis hebben we een zuivere geest nodig, en daarvoor vraag je de zegen van Īśvara door middel van verering.’

Vraag: Hoe kunnen we liefde voor Īśvara terugzien in ons dagelijks leven?

‘Īśvara is alles. Als je zegt: ‘Ik hou van Īśvara’, dan betekent dat dat je ook van alle tegenstellingen houdt. Je houdt van de plezierige ervaringen, maar ook van de pijnlijke ervaringen, omdat ze beiden *prasāda* zijn, afkomstig van Īśvara. Pijn is ook *prasāda*. Daarom is er geen jubelstemming, en er is geen terneergeslagenheid.

Als Īśvara alles is, dan zie je dat in je leven terug in de vorm van *samatvam*, gelijkmoedigheid van geest.

En als Īśvara alles is, dan zal ik ook geen onbetamelijke handelingen verrichten; mijn voorkeur en afkeer bepalen dan niet wat ik doe. Alleen wat betamelijk is, wat mijn plicht of taak is in een gegeven situatie, bepaalt dan wat ik doe.’

Vraag: Waarom zou ik me bezighouden met verering?

‘We kunnen zeggen dat verering twee aspecten heeft. Het eerste is dat er een ritueel bij betrokken is. Het is een handeling waarmee ik de zegen van Īśvara aanroep. Het andere aspect is dat ik Īśvara prijs. Hoe meer ik de glories van Īśvara prijs, hoe kleiner mijn ego wordt. De gehele schepping is immers Īśvara, dus alle glories behoren hem toe.

Hoe meer ik Īśvara prijs, hoe meer bescheiden ik word. Onrust, pijn, schuld; alles is *ahañkāra*, ego. Het is daarom voornamelijk bedoeld om de *ahañkāra* in toom te houden. Wanneer ik me overgeef, wanneer ik de glories van Īśvara bezing, blijft de *ahañkāra* in toom.

Soms is verering in de vorm van een gebed. Er zijn verschillende vormen van verering. Je hoeft niet per se uitgebreide rituelen uit te voeren. Sommige mensen bidden, sommigen mediteren, sommigen chanten, etc.’

Uit het boek ‘Dialogues with Swami Dayananda’